

Puoluetoimikunnan
ja järjestöjen
esitykset XXXIV
puoluekokoukselle

SISÄLLYSLUETTELO

I PERIAATEOHJELMA-ALOITTEET

1. SDP:n periaateohjelma	21
Puoluetoimikunnan esitys (jaetaan erikseen)	
2. Periaateohjelman seurantatyöryhmän asettaminen	21
Porin Sos.-dem. Toveriseura r.y:n aloite	
3. Periaateohjelman sisältö ja hyväksyminen	22
Pirkkalan Sos.-dem. Työväenyhdistys Taisto r.y:n aloite	
4. Periaateohjelman sisältö ja hyväksyminen	23
Helsingin Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	
5. Periaateohjelman sisältö ja hyväksyminen	24
Helsingin Ammattiyhdistysväen Sosialidemokraattinen yhdistys r.y:n jäsenen Kalervo Kannisen aloite	

II KANSAINVÄLISET ALOITTEET

6. Ulkopoliittinen asiakirja	27
Puoluetoimikunnan esitys (jaetaan erikseen)	
7. Asevientä	27
Jyväskylän Lohikosken Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n aloite	
8. Varusmiesten taloudellinen asema turvattava	28
Mutalan Työväenyhdistys r.y:n jäsenen Tapio Hartikaisen ym. aloite	
9. Riisutaan miehetkin aseista	29
Helsingin Sosiaali- ja terveystyöntekijöiden Sos.-dem. Yhdistys r.y:n jäsenen Vappu Taipaleen ja Esbo Södra Arbetarförening r.f:n jäsenen Marianne Laxenin aloite	
10. Siviilipalveluspaikkojen lisääminen	31
Martinlaakson Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Juha Eskelisen ym. aloite	
11. Suomen varustautuminen sotaan lopetettava	34
Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite	
12. Suomen militarisointi estettävä	34
Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys r.y:n aloite	
13. Siviilipalvelusajan lyhentäminen	35
Porin Sosialidemokraattinen Nuorisoyhdistys r.y:n aloite	
14. Siviilipalvelus kahdeksaan kuukauteen	36
Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite	
15. Suomen suhtautuminen kehitysmaiden tukemiseen	36
Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys r.y:n jäsenen Markus Sovalan ym. aloite	
16. Nicaraguasta Suomen kehitysavun yksi pääkohdema	39
Tampereen Sosialidemokraattinen Opiskelijayhdistys TASY r.y:n aloite	
17. Relä-Afrikka eristettävä - tuki SADCC-maai	40

SY r.y:n aloite

18. Kehitysyhteistyömäärärahojen korottaminen Kallion Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Leila Haatajan ym. aloite	41
19. För öppnare gränser Finlands Svenska Arbetarförbund r.f.s motion Avoimempiin rajoihin Finlands Svenska Arbetarförbund r.f.n aloite	42
20. Suomen tulee ottaa vastaan enemmän pakolaisia Pukinmäen Sosialidemokraattinen Yhdistys r.y:n aloite	71
21. Suomeen otettavien pakolaisten määrää lisättävä ja yh- teispuhjoismainen kansalaisuus toteutettava sekä kun- nallinen äänioikeus kaikille yli kaksi vuotta Suomessa asuneille Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys r.y:n aloi- te	72
22. Finlands flyktningspolitik Socialistiskt Forum r.f.s motion Suomen pakolaispolitiikka Socialistiskt Forum r.f.n aloite	73
23. Suomi aktiivisempaan pakolaispolitiikkaan Turun Pääskyvuoren Sosialidemokraattinen yhdistys r.y:n aloite	74
24. Suomen pakolaispolitiikka avoimemmaksi Tampereen Sosialidemokraattinen Naisyhdistys r.y:n aloite	75
25. Suomen pakolaispolitiikka Vallilan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloi- te	76
26. Vastuullisempaan pakolaispolitiikkaan Tampereen Sosialidemokraattinen Opiskelijayhdistys TA- SY r.y:n aloite	77
27. Ulkomaalaisten oikeuksia parannettava Tampereen Sosialidemokraattinen Opiskelijayhdistys TA- SY r.y:n aloite	78
28. Suomi avoimempaan pakolaispolitiikkaan Kara- ja Viherkallion Sos.-dem. Kilta r.y:n aloite	80
29. Suomen pakolaispolitiikka avoimemmaksi Puistolän Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n aloite	80
30. Suomen pakolaispolitiikkaa muutettava Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite	81

III LAKI- JA HALLINTOALOITTEET

31. Taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset perusoi- keudet perustuslakiin Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys r.y:n aloi- te	83
32. SDP:n toimitettava kansalaisopas Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite	84
33. Oikeushenkilö joka laitokseen Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite	85

34. Suojelupoliisin lakkauttaminen Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite	85
35. Henkilörekisterilainsäädäntö Utran Työväenyhdistys r.y:n aloite	86
36. Vaalijärjestelmän muuttaminen Seinäjoen Sos.-dem. Kerho r.y:n aloite	87
37. Vaalijärjestelmän muuttaminen Suur-Helsingin Sosialistiseura r.y:n aloite	87
38. Vaalijärjestelmän muuttaminen Lahden Läntinen sos.-dem. yhdistys r.y:n aloite	88
39. Äänestysalueiden koko Seinäjoen Sos.-dem. Kerho r.y:n aloite	90
40. Rikoslain uudistaminen nuorten rikoksentehtäjiä osalta Etelä-Sipoon Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Sirkka Les- kisen aloite	91
41. Rangaistus talousrikoksista heti Palosaaren Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	92
42. Omaisuuden vienti ulkomaille Palosaaren Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	92
43. Valtiovarainministeriön hajasijoitustoimiston lakkautta- minen Valtion Viran- ja Toimenhaltijain Helsingin Sosialidemo- kraattinen Yhdistys r.y:n aloite	92
44. Opiskelijoiden kotipaikan muuttaminen Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys r.y:n aloi- te	94
45. Opiskelijoiden kotipaikan muuttaminen Tampereen Sosialidemokraattinen Opiskelijayhdistys TASY r.y:n aloite	94
46. Ilma-aseiden hankinnan saattaminen luvanvaraiseksi Seinäjoen Sos.-dem. Yhdistys r.y:n aloite	95
47. Passin saatavuus Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite	96
48. Arkipyhät vuonna 1992 Isonkyrön Työväenyhdistys r.y:n aloite	96
49. Laki pääkaupunkiseudun liikenteen järjestämisestä Kivenlahden Sosialidemokraatit r.y:n aloite	97
50. Kirkollisvero sekä valtio ja kirkko Martinlaakson Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Juha Es- kelisen ym. aloite	99
51. Syrjivän mainonnan kieltäminen Helsingin Sosiaali- ja terveystyöntekijäin Sos.-dem. Yh- distys r.y:n jäsenen Vappu Taipaleen ja Esbo Södra Arbe- tarförening r.f:n jäsenen Marianne Laxenin aloite	100
52. Toimiin todellisen tasa-arvon toteuttamiseksi Mutalan Työväenyhdistys r.y:n jäsenen Tapio Hartikaisen aloite	100
53. Uuteen seksuaalipolitiikkaan Helsingin Sosiaali- ja terveystyöntekijäin Sos.-dem. Yh- distyksen jäsenen Vappu Taipaleen ja Esbo Södra Arbe- tarförening r.f:n jäsenen Marianne Laxenin aloite	102

54. Seksuaalisen syrjinnän poistaminen Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys r.y:n aloite	108
55. Seksuaalisen syrjinnän poistaminen Kontulan Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Harald Olause- nin aloite	^g
56. Seksuaalisen syrjinnän poistaminen Kontulan Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Harald Olause- nin aloite	igg
57. Suuronnettomuuksiin varautuminen erotettava sodan va- ralle tehtävästä suunnittelusta Helsingin Sosiaali- ja terveystyöntekijöiden Sos.-dem. Yhdistys r.y:n jäsenen Vappu Taipaleen ja Esbo Södra Ar- betarförening r.f:n jäsenen Marianne Laxenin aloite	- g

IV ELINKEINO- JA ENERGIA-ALOITTEET

58. Valtionyhtiöiden aseman turvaaminen Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys r.y:n aloite	113
59. Valtion yritystoiminnan asema turvattava Kallion Sos.-dem. Naisyhdistys r.y:n aloite	114
60. Valtion yritysten toiminnan turvaaminen Jyväskylän Lohikosken Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n aloite	115
61. Valtionyhtiöiden viipalointi ja yksityistäminen Järvenpään Työväenyhdistys r.y:n aloite	116
62. Valtionrautateiden kehittäminen Harjavan Sos.-dem. Työväenyhdistys Yritys r.y:n aloite	116
63. Valtionrautateiden kehittäminen Martinlaakson Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Juha Es- kelisen ym. aloite	117
64. Valtionrautateiden kehittäminen Hämeenlinnan kunnantyohtekijäin ja viranhaltijain Sos.- dem. Yhdistys r.y:n aloite	118
65. Rautatiepoliittisen ohjelman laatiminen Rautatieläisten Sos.-dem. Yhdistys r.y:n aloite	118
66. Valtionrautateiden vaunutuotannon tilausvaltuudet ta- kaisin VR:lle Rautatieläisten Sos.-dem. Yhdistys r.y:n aloite	120
67. Valtionrautateiden kehittäminen Järvenpään Työväenyhdistys r.y:n aloite	121
68. Valtionrautateiden kehittäminen Valtion Viran- ja Toimenhaltijain Helsingin Sosialidemo- kraattinen Yhdistys r.y:n aloite	121
69. Rautatiepoliittisen ohjelman laatiminen Joensuun Rautatieläisten Sos.-dem. Yhdistys r.y:n aloite	124
70. Valtionrautateiden investointimäärärahojen lisääminen Joensuun Rautatieläisten Sos.-dem. Yhdistys r.y:n aloite	124

71. Valtionrautateiden vaunutuotannon tilausvaltuudet ta- kaisin VR:lle	126
Joensuun Rautatieläisten Sos.-dem. Yhdistys r.y:n aloite	
72. Kuluttajapolitiittisen ohjelman uusiminen	128
Hakaniemen Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Leena Si- mosen aloite	
73. Mainonnan rajoittaminen ja mainoskulujen vaikutus tuotteiden hintoihin	129
Kara- ja Viherkallion Sos.-dem. Kilta r.y:n aloite	
74. Mainonnan rajoittaminen ja mainoskulujen vaikutus tuotteiden hintoihin	130
Savion Sosialidemokraatit r.y:n aloite	
75. Mainonnan rajoittaminen ja mainoskulujen vaikutus tuotteiden hintoihin	131
Helsingin Sosialidemokraattinen Naisyhdistys r.y:n aloi- te	
76. Teollisuuden tutkimustoiminnan ja tuotekehittelyn edis- täminen	131
Viinikan-Nekalan Sos.-dem. Yhdistys r.y:n aloite	
77. Valtion ja kuntien liikelaitosten tutkimus- ja tuotekehi- tystoiminta	132
Helsingin Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	
78. Pienyritysten ja oppilaitosten yhteyksien tehostaminen	133
Kaukalahden Sos.-dem. yhdistys r.y:n aloite	
79. Työnantajan sosiaaliturvamaksut liikevaihtoveroperusteis- iksi Tesoman—Ristimäen Sosialidemokraatit r.y:n aloi- te	134
80. Pienlontokenttä Koillis-Lappiin	135
Kemijärven Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	
81. Pääkaupunkiseudun julkisen liikenteen kehittäminen	136
Ruoholahden Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	
82. Yhteiskunnan tuki yrityksille	138
Palosaaren Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	
83. Yhteiskunnan tuen takaisinperintä yritykseltä	138
Palosaaren Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	
84. Yritykselle annettavan yhteiskunnan tuen vastikkeeksi yrityksen osakkeita	138
Puhoksen Työväenyhdistys r.y:n aloite	
85. Rakennemuutos- ja työllisyysinstituutin perustaminen	139
Pihlavan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys ry.	
86. Finlands handelsflotta bör räddas	140
Vanda Arbetarförening r.f.s motion	
Suomen kauppalaivasto pelastettava	
Vanda Arbetarförening r.f.n aloite	
87. Kannanotto ydinvoimaan	145
Loviisan Sosialidemokraatit r.y:n aloite	
88. Ydinvoimasta luopuminen	146
Utran Työväenyhdistys r.y:n aloite	

89. Ydinvoimasta luopuminen	147
Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite	
90. Vuotoksen rakentaminen	147
Kemijärven Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n jäsenten Aatos Monton ja Markku Harjun aloite	

V YMPÄRISTÖALOITTEET

91. SDP:n ympäristöpoliittinen ohjelma	149
Puoluetoimikunnan esitys	
92. Toimenpideohjelma haitallisten ympäristömuutosten ehkäisemiseksi	160
Töölön Sosialidemokraattinen yhdistys r.y:n aloite	
93. Omvänd bevisbörda som grund för miljöpolitiken	163
Korsnäs socialdemokrater r.f.s motion	
Vaarattomaksi todistaminen ympäristölupien perustaksi	
Korsnäs socialdemokrater r.f:n aloite	
94. Jätteiden hyötykäytön lisääminen	165
Kaijonharjun Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	
95. Puolueen ympäristöpoliittisesta ohjelmasta	165
Tapiolan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	
96. Kartoitus ympäristöä saastuttavasta teollisuudesta	166
Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite	
97. Siirtyminen uusiopaperin käyttöön puolueorganisaatiossa	166
Porin Sos.-dem. Toveriseura r.y:n aloite	

VI VEROALOITTEET

98. Oikeutta verotukseen	169
Isonkyrön Työväenyhdistys r.y:n aloite	
99. Palkansaajapuolisoiden verotuksen muuttaminen	170
Huittisten Sosialidemokraatit r.y:n aloite	
100. Mainonnan rajoittaminen	171
Harjavan Sos.-dem. Työväenyhdistys Yritys r.y:n aloite	
101. Pieni- ja keskituloisten verotuksen keventäminen	171
Mikkelin Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n aloite	
102. Kokonaisansion käsitteestä ja sopimustoiminnasta	172
Eestinmäen Sos.-dem. yhdistys r.y:n jäsenen Hannu Ikonen aloite	
103. Tappion vähentäminen verotuksesta	174
Huittisten Sosialidemokraatit r.y:n aloite	
104. Pienituloisten palkansaajien tuloverotusta kevennettävä varallisuusverotusta lisäämällä	174
Huittisten Sosialidemokraatit r.y:n aloite	
105. Yhteen välittömään julkishallinnon veroon	175
Uskelan Työväenyhdistys r.y:n aloite	

106.	Vapautus valtion tuloverosta Palosaaren Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	176
107.	Verorästit perittävä välittömästi Palosaaren Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	177
108.	Omaisuusveron alarajaa pudotettava Palosaaren Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	177
109.	Kirkollisveron periminen Helsingin Ammattiyhdistysväen Sosialidemokraattinen yhdistys r.y:n jäsenen Kalervo Kannisen aloite	177

VII ASUNTOALOITTEET

110	Nuorten ensiasuntojen hankintaa on tuettava Hämeenlinnan Työväenyhdistys r.y:n aloite	179
111.	Aravalainojen korot ja laina-aika Isonkyrön Työväenyhdistys r.y:n aloite	180
112.	Oikeus asuntoon yksi elämän perusedellytyksiä Parkanon Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n aloite	182
113.	Asunnon ostajan oikeusturvan ja kuluttajansuojan parantaminen Hakaniemen Sosialidemokraatit r.y:n aloite	184
114.	Suomeen luotava asumisen yhteiskuntatakuujärjestel- mä Martinlaakson Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Juha Eskelisen yms. aloite	187
115.	Kirkko ja vakuutusyhtiöt vuckra-asuntojen tuottajiksi Helsingin Ammattiyhdistysväen Sosialidemokraattinen yhdistys r.y:n jäsenen Kalervo Kannisen aloite	188
116.	Vuokra-asuntotuotannon lisääminen Vallilan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	188
117.	Vuokra-asuntotuotannon kehittäminen Kallion Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Leila Haatajan yms. aloite	189
118.	Yhteisöasuminen ja ihmissuhteet Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite	190

VIII SOSIAALIPOLIITTISET ALOITTEET

119.	Perhepoliittisen ohjelman täydentäminen Etelä-Vantaan Sosialidemokraatit r.y:n aloite	191
120.	Lapset tarvitsevat hyvän hoitopaikan Helsingin Sosiaali- ja terveystyöntekijäin Sos.-dem. Yh- distys r.y:n jäsenen Vappu Taipaleen ja Esbo Södra Ar- betarförening r.f:n jäsenen Marianne Laxenin aloite	194

121.	Isyysloman pidentäminen 2 kuukauteen Kokkolan Sosialidemokraattinen Keskusteluseura r.y:n aloite	-19g
122.	Laajennettu isyysloma Helsingin Sosiaali- ja terveystyöntekijäin Sos.-dem. Yhdistys r.y:n jäsenen Vappu Taipaleen ja Esbo Södra Arbetarförening r.f:n jäsenen Marianne Laxenin aloite	197
123.	Lasten hoitovapaan jakaminen molempien vanhempien kesken Joensuun Työväenyhdistys r.y:n naisjaoston aloite	197
124.	Päivähoidon maksuttomuus Helsingin Sosiaali- ja terveystyöntekijäin Sos.-dem. Yhdistys r.y:n jäsenen Vappu Taipaleen ja Esbo Södra Arbetarförening r.f:n jäsenen Marianne Laxenin aloite	-19g
125.	Kunnalliset kotipalvelut Kallion Sos.-dem. Naisyhdistys r.y:n aloite	199
126.	Nuorten sosiaali- tms. etuja koskevien ikärajojen yhte-näistäminen Lahden Läntinen sos.-dem. yhdistys r.y:n aloite	200
127.	Synnyttäminen maksuttomaksi Porin Sosialidemokraattinen Nuorisoyhdistys r.y:n aloite	201
128.	Valistusta lisättävä ja sairausvakuutuskorvauksen piiriä laajennettava Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite	202
129.	Kuukautissuojat ja ehkäisyvälineet ilmaiseksi Jyväskylän Sosialidemokraattiset Opiskelijat r.y:n jäse-nen Raija Latva-Karjanmaan ym. aloite	202
130.	Ehkäisyvälineet ilmaiseksi Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys r.y:n aloite	202
131.	Järkevään terveydenhuoltoon Martinlaakson Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Juha Es-kelisen ym. aloite	203
132.	Virkalääkärit ja yksityisvastaanotot Seinäjoen Työväenyhdistys r.y:n aloite	205
133.	Terveyskeskusten toimintaedellytyksiä parannettava Pihlavan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	206
134.	Beaktande av arbetslöshet vid fastställande av nivan på sociala förmåner fastställs Socialistiskt Forum r.f:s motion Työttömyyden huomioonottaminen sosiaalietujen ta-son määrittämisessä Socialistiskt Forum r.f:n aloite	207
135.	Köyhyydessä elävien yli puolen miljoonan väestönosan toimeentuloturvan parantaminen Puolivälikankaan Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen U.O. Rajasmaan aloite	209
136.	Kaupungeissa asuvien, pelkän kansaneläkkeen varassa elävien ihmisten toimeentulon parantaminen Mellunmäen Sosialidemokraatit r.y:n aloite	210

137.	Opiskelijoiden toimeentulotuki Tampereen Sosialidemokraattinen Opiskelijayhdistys TASY r.y:n aloite	211
138.	Vakuutustoiminnan yhteiskunnallistaminen Vallilan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	212
139.	Liikennevakuutusjärjestelmä valtiollistetaan Palosaaren Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	213
140.	Kansaneläkelain mukainen hautausavustus eläkevuo- sista riippumattomaksi Puolivälikankaan Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen U.O. Rajasmaan aloite	213
141.	Kunnallisten viranhaltijoiden ja työntekijöiden eläkelain ja muiden eläkejärjestelmien yhdenmukaistaminen Riihimäen Läntinen Sosialidemokraattinen Yhdistys r.y:n aloite	214
142.	Valtion virkamiesten eläkeiän alentaminen Kotkan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n jä- senen Matti Piiparin aloite	215
143.	Virkamieseläkelain ja valtioneläkelain muuttaminen Seinäjoen Työväenyhdistys r.y:n aloite	215
144.	Oikeus luottamushenkilöeläkkeeseen myös vero- yms. lautakuntien jäsenille Huittisten Sosialidemokraatit r.y:n aloite	216
145.	Kansaneläkkeiden indeksikorotusten yhdenmukaista- minen ansioeläkkeiden indeksikorotuksen kanssa Puolivälikankaan Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen U.O. Rajasmaan aloite	217
146.	Eräiden ammattiryhmien eläkeiän selvittäminen Seinäjoen Työväenyhdistys r.y:n aloite	218
147.	Eläkevuosiksi laskettavan ikärajoituksen poistaminen Seinäjoen Työväenyhdistys r.y:n aloite	218
148.	Vanhuseläkkeen ikäraja 60 vuoteen Isonkyrön Työväenyhdistys r.y:n aloite	219
149.	Alkoholien tuotanto ja myynti Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite	220
150.	Päihdeongelmaisten hoitoonohjaus työpaikoilla Oulun Sosialidemokraattinen Kilta r.y:n aloite	221
151.	Huumausainetilanne Suomessa Mutalan Työväenyhdistys r.y:n jäsenen Tapio E. Hartikai- sen ja Joensuun Sos.-dem. Opiskelijayhdistys r.y:n jäse- nen Ensio Vatasen aloite	222
152.	AIDS-hoitokodin perustaminen Utran Työväenyhdistys r.y:n aloite	223
153.	AIDS-potilaan hoidon ja taloudellisen aseman turvaami- nen Kontulan Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Harald Olau- senin aloite	223

IX KOULUTUS- JA KULTTUURIALOITTEET

154.	Koulutuspoliittinen ohjelma Puoluetoimikunnan esitys	225
155.	Kaikille oikeus 12-vuotiseen peruskoulutukseen Kallion Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Leila Haatajan aloite	237
156.	Peruskoulu ja lukio yhdistettävä yhtenäiskouluksi Syväkankaan Sosialidemokraatit r.y:n aloite	237
157.	Keskiasteen oppilaitostyyppien lähentyminen Tampereen Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö r.y:n aloite	238
158.	Kunnan koulutushallinnon kehittäminen ottaen huomioon lisääntyvät velvoitteet koko keskiaستetta koskevis- sa koulutusjärjestelyissä Tampereen Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö r.y:n aloite	240
159.	Erityisopetuksen kehittäminen Tampereen Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö r.y:n aloite	240
160.	Koulutusjärjestelmän sisältö uudistettava Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys r.y:n aloite	241
161.	Opintovapaalain muutos Eestinmäen Sos.-dern. Yhdistys r.y:n jäsenen aloite	242
162.	Opintotuki minimipalkan tasolle Hakunilan Sos.-dern. Nuoret r.y:n aloite	243
163.	Opintotuen parantaminen Kallion Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Leila Haatajan aloite	243
164.	Peruskoulun oppilaskohtaisten käyttömenojen korvaaminen kunnille todellisten kustannusten mukaan Rantalan Sosialidemokraatit r.y:n aloite	244
165.	Uuden tekniikan sosiaalisten ja kulttuuristen vaikutusten tutkiminen sekä valistuskampanjan järjestäminen Vallilan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	245
166.	Kotimaista kulttuuria tuettava Helsingin Ammattiyhdistysväen Sosialidemokraattinen yhdistys r.y:n jäsenen Kalervo Kannisen aloite	247
167.	Nuorisokulttuuri Hakunilan Sos.-dern. Nuoret r.y:n aloite	247
168.	Almanakkayksinoikeuden poistaminen yliopistolta Hakaniemen Sosialidemokraatit r.y:n aloite	248

X TYÖLLISYYSALOITTEET

169.	Aktiv arbetsmarknadspolitik Finlands Svenska Arbetarförbund r.fs motion Aktiivinen työmarkkinapolitiikka Finlands Svenska Arbetarförbund r.fn aloite	251
------	---	-----

170. Nuorille koulutusta ja työtä omalta kotiseudultaan Mutan Työväenyhdistyksen jäsenen Tapio E. Hartikaisen ja Joensuun Sos.-dem. Opiskelijayhdistyksen jäsenen Olli Korhosen aloite.	275
171. Työtä kaikille — myös naisille Helsingin Sosiaali- ja terveystalouden Sos.-dem. Yhdistys ry:n jäsenen Vappu Taipaleen ja Esbo Södra Arbetar-förening rf:n jäsenen Marianne Laxenin aloite	276
172. Työllistämisrahasta Kallion Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Raija Latva-Karjanmaan ym. aloite	278
173. Työvoimatoimistot koneellistuvat — ihminen unohtuu Lempäälän Työväenyhdistys ry:n aloite	279

XI TYÖELÄMÄN UUDISTAMISALOITTEET

174. 1990-luvun Työelämän uudistamisohjelma Utran Työväenyhdistys ry:n aloite	281
175. Siirtyminen kuuden tunnin työpäivään Porin Sos.-dem. Toveriseura ry:n aloite	282
176. Teollisuuden työajan lyhentäminen Eestinmäen Sos.-dem. Yhdistys ry:n jäsenen Hannu Ikonen aloite	283
177. Työsuojelulainsäädännön kehittäminen Hyvinkään Sos.-dem. Työväenyhdistys ry:n aloite	284
178. Työsuojelulainsäädännön kehittäminen Helsingin Liikennelaitoksen Sosialidemokraattinen Yhdistys ry:n aloite	284
179. Työsuojeluvaltuutetun aseman parantaminen ja vaituuk-sien lisääminen Kuljun Sosialidemokraatit ry:n aloite	285
180. Työsuojeluvaltuutetun oikeudet Lempäälän Työväenyhdistys ry:n aloite	286
181. Ammattitautilainsäädännön uudistaminen Lempäälän Työväenyhdistys ry:n aloite	287
182. Virkamiesten lounasetu Joensuun Työväenyhdistys ry:n jäsenen Eeva Voutilai-sen aloite	288
183. Matalapalkkaisten virkamiesten palkkauksen paranta-minen Joensuun Työväenyhdistys ry:n jäsenen Eeva Voutilai-sen aloite	288
184. Taloudellinen demokratia ja palkansaajarahastot Isonkyrön Työväenyhdistys ry:n jäsenen Erkki Kuusikon aloite	289
185. Henkilöstön vaikuttamisoikeuksien lisääminen uuden tekniikan käyttöön otossa Vallilan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys ry:n aloite	290
186. Yhteistoimintalain uudistaminen Helsingin Metallityöläisten Sos.-dem. Yhdistyksen aloi-te	292

187. Mahdollisuus pidennettyyn vuosilomaan Eestinmäen Sos.-dem. Yhdistys r.y:n jäsenen Hannu Iko- sen aloite	293
--	-----

XII KUNNALLISPOLITIikka

188. Kunnallispoliittisen ohjelma Puoluetoimikunnan esitys (jaetaan erikseen)	295
189. Kunnanosademokratien toteuttaminen Jyväskylän Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö r.y:n aloite	296
190. Kunnanosademokratien toteuttaminen Huhtasuon Sosialidemokraatit r.y:n aloite	296
191. Kommunernas möjligheter att förenkla sin förvaltning bör underlätta Socialistiskt Forum r.f.s motion Kuntien mahdollisuuksiayksinkertaistaa hallintoaan on helpotettava Socialistiskt Forum r.f.n aloite	297
192. Kaupallistamishankkeet torjuttava Vallilan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	298
193. Yksityistämisen vastustaminen kunnallishallinnossa Hämeenlinnan Kunnantyöntekijän ja viranhaltijain Sos.- dem. yhdistys r.y:n aloite	300
194. Kaupallistaminen pysäytettävä Joensuun Työväenyhdistys r.y:n naisjaoston aloite	300
195. Manttaalikuntalaitoksen lakkautaminen Jyväskylän Lohikosken Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n aloite	301
196. Kehitysmaiden "kummikunnat" Seinäjoen Työväenyhdistys r.y:n aloite	302
197. Kuntien osallistuttava kansainväliseen kehitysyhteis- työhön Kauklahden Sos.-dem. yhdistys r.y:n aloite	303
198. Kunnallisten luottamustehtävien hoidosta aiheutuvien kulujen korvaaminen Keski-Palokan Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n aloite	304
199. Kaupungeille ja kunnille mahdollisuus hankkia maata vierailta paikkakunnilta kuntalaisten virkistyskäyttöön Eestinmäen Sos.-dem. Yhdistys r.y:n jäsenen Hannu Iko- sen aloite	305
200. Ansiot maan arvonnoususta kunnille Tapiolan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	306
201. Asuinkiinteistöjen vapauttaminen katumaksusta Oitin Työväenyhdistys r.y:n aloite	308
202. Väliportaan hallinnon kehittäminen Harjavallan Sos.-dem. Työväenyhdistys Yritys r.y:n aloite	310

XIII MAASEUTUALOITTEET

203. SDP:n maaseutupoliittiset ohjelmat	311
204. Puoluetoimikunnan esitys	
204. Maatalouden tukea supistettava ja elintarvikkeiden hin- toja laskettava	320
205. Hämeenlinnan Työväenyhdistys r.y:n aloite	
205. Maatalouspolitiikkamme ja siihen liittyvien muiden ky- symysten järjeistäminen	322
206. Puolivälikankaan Sosialidemokraatit r.y:n aloite	
206. Tutkimus elintarvikkeiden hinnoista	325
207. Alppilan Sosialistiseura r.y:n aloite	
207. Valtion myöntämien lainojen korko	326
208. Seinäjoen Sos.-dem. Kerho r.y:n aloite	
208. Metsähallituksen asema	327
209. Perhon Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n aloite	
209. Metsästyslain muuttaminen	328
210. Kantosyrjän Työväenyhdistys r.y:n aloite	
210. Jokamiehen oikeudet ja pilkkilaki	329
Utran Työväenyhdistys r.y:n aloite	

XIV SAANTOALOITTEET

211. Puolueäänestyksen suorittaminen postitse	331
211. Seinäjoen Työväenyhdistys r.y:n aloite	
212. Vapaajäsenyys	332
212. Syväkankaan Sosialidemokraatit r.y:n aloite	
213. Säännöt uudistettava samalla kuin periaateohjelma	333
213. Tapiolan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	
214. Piirilehteä koskevien asioiden käsitteleminen puolueo- saston vuosikokouksessa	333
214. Oulun Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n jä- senen Esa Mustosen ja Lauri Kaupin aloite	
215. Kunnallisjärjestön perustamisedellytyksen muuttarni- nen	335
215. Pietarsaaren Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n aloite	
216. Puolueosaston johtokunnan ja kunnallistoimikunnan varajäsenen valitseminen	336
216. Savion Sosialidemokraatit r.y:n aloite	
217. Puolueosaston johtokunnan ja kunnallistoimikunnan varajäsenen valitseminen	336
217. Kaarlelan Sos.-dem. yhdistys r.y:n aloite	
218. Puoluetoimikunnan jäsenen toimikauden ja valintakelpoisuuden rajaaminen	337
218. Martinlaakson Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Juha Eskelisen ym. aloite	
219. Uuden jäsenen äänioikeus puolueäänestyksessä	338
219. Palosaaren Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	

220. Äänioikeuden rajaaminen puolueäänestyksissä Noormarkun Työväenyhdistys r.y:n aloite	339
221. Puoluekokousedustajan valitseminen piirijärjestökoh- taisista vaalipiireistä Töölön Sosialidemokraattinen Yhdistys r.y:n aloite	340
222. Puoluekokousedustajien määrän lisääminen Kauniaisten Sos.-dem. Yhdistys r.y:n aloite	341
223. Puoluekokousedustajien määrän lisääminen Lemin Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n, Luumäen Sosia- lidemokraatit r.y:n, Savitaipaleen Sos.-dem. Työväenyh- distys r.y:n, Suomenniemen Työväenyhdistys r.y:n, Tai- palsaaren Sos.-dem. Yhdistys r.y:n, Ylämaan Sosiali- demokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	342
224. Puoluekokouskauden pitentäminen neljään vuoteen ja maakunnallisten puoluepäivien sääntömääräistäminen Varkauden Työväenyhdistys r.y:n aloite	343
225. Eri sukupuolten edustus puolue-elimissä Helsingin Sosiaali- ja terveystyöntekijäin Sos.-dem. Yh- distys r.y:n jäsenen Vappu Taipaleen ja Esbo Södra Ar- betarförening r.f:n jäsenen Marianne Laxenin aloite	344

XVI JÄRJESTÖTOIMINTA-ALOITTEET

226. Kannanotto puoluetoiminnasta Puoluetoimikunnan esitys (jaetaan erikseen)	347
227. Suhtautuminen arvonimiin ja ritarimerkkeihin sekä puo- luen oman tunnustusjärjestelmän kehittäminen Joensuun Työväenyhdistys r.y:n aloite	347
228. Suhtautuminen arvonimiin ja ritarimerkkeihin sekä puo- luen oman tunnustusjärjestelmän kehittäminen Suur-Helsingin Sosialistiseura r.y:n jäsenen Aatos Suo- misen aloitteet	349
229. Ystävyyshdistystoiminta Saunakallion Sosialidemokraatit r.y:n aloite	351
230. Kunnallisjärjestöjen kummitoiminta Järvenpään Työväenyhdistys r.y:n aloite	352
231. Poliittista vaikutusvaltaa puolueen perustasolle Suur-Helsingin Sosialistiseura r.y:n aloite	353
232. Jäsenistön jakaminen varsinaisiin jäseniin ja kannatusjäseniin Etelä-Vantaan Sosialidemokraatit r.y:n aloite	354
233. Työryhmän asettaminen selvittämään puolueen toimiti- lojen ja toimitsijoiden sijoittumista Kokkolan Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö r.y:n aloite	355
234. Suositus naisten osuudesta puoluejärjestöjen johtoeli- missä Kokkolan Sosialidemokraattinen Keskusteluseura r.y:n aloite	356

235. Jäsenistön aktiivisuuden tutkiminen ja järjestöra- keen uudistaminen Kokkolan Sosialidemokraattinen Keskusteluseura r.y:n aloite	356
236. SDP:n toimikunnan asettaminen tutkimaan ja seuraa- maan sukupuolisen tasa-arvoisuuden toteutumista Suomessa Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite	357
237. Valtakunnalliset SDP:n puoluepäivät Isonkyrön Työväenyhdistys r.y:n aloite	358
238. Yhtäaikainen kansanedustajuus ja valtioneuvoston jäsenyys Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite	359
239. Stöd för den finlandssvenska verksamheten i Helsing- fors Helsingfors Svenska Arbetarförening r.f.s motion Helsingin ruotsinkielisen puolue toiminnan tukeminen Helsingfors Svenska Arbetarförening r.f.n aloite	359
240. E-liikkeen rakenneuudistusta koskevien puolueohjei- den tarkistaminen Helsingin Sosialidemokraattinen Keskusteluseura r.y:n, Helsingin Sosialidemokraattinen Naisyhdistys r.y:n ja Elannon henkilökunnan Sos.-dem. Yhdistys r.y:n aloite	361
241. E-liikkeen rakenneuudistusta koskevien puolueohjei- den tarkistaminen Keravan Työväenyhdistys r.y:n aloite	362
242. E-liikkeen rakenneuudistusta koskevien puolueohjei- den tarkistaminen Utran Työväenyhdistys r.y:n aloite	363

XVI JÄRJESTÖTALOUSALOITTEET

243. Puolueen yhtenäisjäsenmaksu vuosiksi 1988 — 1990 Puolue toimikunnan esitys	367
244. Perhekohtaisen jäsenmaksun käyttöönotto Varsinais-Suomen Sosialidemokraattinen Piiri r.y:n aloi- te	370
245. Perhekohtaisen jäsenmaksun käyttöönotto Pyhärannan Sos.-dem. Yhdistys r.y:n aloite	370
246. Perhekohtaisen jäsenmaksun käyttöönotto Seinäjoen Työväenyhdistys r.y:n aloite	372
247. Jäsenmaksutuoton jakaminen naistoiminnan tukemi- seen Ikaalisten Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n jäsenen Anneli Ranteen aloite	373
248. Jäsenmaksutuoton jakaminen naistoiminnan tukemi- seen Taipalsaaren Sos.-dem. Yhdistys r.y:n jäsenen Irma Kas- ken ja Luumäen Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Eila Kallosen aloitteet	373

249. Jäsenmaksujen jako Seinäjoen Sosialidemokraattinen Naisyhdistys r.y:n aloite	373
250. Nuorisomarkan korottaminen Lappeenrannan Työväenyhdistys r.y:n aloite	374
251. Jyväskylän Lohikosken Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n aloitteet	374
252. Nuorisomarkan korottaminen Keski-Palokan Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n aloite	374
253. Nuorisomarkan korottaminen Turun Sos.-dem. Nuoriso-osasto Kipinä r.y:n aloite	374
254. Nuorisomarkan korottaminen Leppäveden Sosialidemokraatit r.y:n aloite	374
255. Nuorisomarkan korottaminen Suolahden Työväenyhdistys r.y:n jäsenen Eero Laineen aloite	374
256. Nuorisomarkan korottaminen Jämsän Työväenyhdistys r.y:n jäsenen Leila Seppälän ym. aloite	374
257. Jäsenmaksujen alentaminen Varparannan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	375
258. Jäsenmaksut, säilytettävä ennallaan Seinäjoen Sosialidemokraattinen Naisyhdistys r.y:n aloite	375
259. Jäsenmaksun alentaminen ja maksuperusteiden muuttaminen Huittisten Sosialidemokraatit r.y:n aloite	375
260. Jäsenmaksuperusteiden muuttaminen Jyväskylän Työväenyhdistys r.y:n jäsenen Jari Blomin aloite	377
261. Määrärahan ottaminen valtion tulo- ja menoarvioon työväentalojen yleiskustannusten alentamiseen Teuvan Sosialidemokraatit r.y:n aloite	373

XVII VIESTINTAALOITTEET

262. Työväenlehdistön uudelleen järjestäytyminen Liperin Työväenyhdistys r.y:n aloite	379
263. Työväenlehdistön aseman ym. selvittäminen Lahden Läntinen sos.-dem. yhdistys r.y:n aloite	380
264. Työväenlehtien levikin lisääminen Joensuun Työväenyhdistys r.y:n aloite	381
265. Kansallinen telemaattinen ohjelma Olarin Sosialidemokraatit r.y:n aloite	381
266. Poliittisen pilalehden "Kurikan" henkiin herättäminen Puolivälikankaan Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen U.O. Rajasinaan aloite	382
267. Viestintäpolitiikka Suur-Helsingin Sosialistiseura r.y:n aloite	384

268. Aisti- ym. vammaisten tiedonsaannin tukeminen Olarin Sosialidemokraatit r.y:n aloite	386
269. Omaehtoisen viestinnän tukeminen Olarin Sosialidemokraatit r.y:n aloite	387
270. Puolueen sähköinen viestintä Lahden Läntinen sos.-dem. yhdistys r.y:n aloite	388

XVIII MENETTELYTAPA-ALOITTEET

271. Sisäpoliittinen julkilausuma Puoluetoimikunnan esitys (jaetaan erikseen)	391
272. Puolueen puheenjohtajan ja puoluesihteerin valtioneu- voston jäsenyys Vallilan Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	391
273. Puoluetoimikunnan jäsenet Utran Työväenyhdistys r.y:n aloite	392
274. Puoluejohdon valinta ennen puoluekokousta puolueäa- nestyksellä Hakaniemen Sosialidemokraatit r.y:n aloite	394
275. Puheenvuorojen jako puoluekokouksessa Karjaan Sos.-dem. yhdistys r.y:n aloite	394
276. Sosialidemokraatit vastustamaan yhteiskunnan uutta luokkakajoa Oulun Sosialidemokraattinen Kilta r.y:n aloite	395
277. Yhteiskunnallinen välinpitämättömyys lisääntyy Jyväskylän Lohikosken Sos.-dem. työväenyhdistys r.y:n aloite	396
278. Tuotantovälineet demokraattiseen omistukseen Helsingin Metallityöläisten Sos.-dem. Yhdistys r.y:n aloi- te	396
279. Kasinotaloudesta työllisyyttä tukevaan raha- ja talous- politiikkaan Kämmenniemen Työväenyhdistys r.y:n aloite	397
280. Uusi "Sosialidemokratian Suunta" Kaijonharjun Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	399
281. Puolueohjelmat ratkaistava aina puoluekokouksessa Suur-Helsingin Socialistiseura r.y:n jäsenen J. Aatos Suomisen aloite	400
282. Tulevaisuuden tutkimuksen tukeminen Olarin Sosialidemokraatit r.y:n aloite	401
283. Vapaamuurarit ja yhteiskunnalliset virat Palosaaren Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite	402
284. Valtiovallan mahdollisuudet päättää eri talouselämän aloilla Tampereen Sosialidemokraattinen Klubi r.y:n aloite Hakusanat	402 404

PERIAATEOHJELMA- ALOITTEET

1. SDP:N PERIAATEOHJELMA

Puoluetoimikunnan esitys (jaetaan erikseen)

2. PERIAATEOHJELMAN SEURANTATYÖRYHMÄN ASETTAMINEN

Porin Sos.-dem. Toveriseura ry:n aloite

Porin Sos.dem. Toveriseura ry:n mielestä hallitusvastuun mataloima puolueen julkinen profiili olisi saatava näyttämään sellaiselta, että sen tuntisi omakseen.

Siihen tarvitaan toisaalta periaateohjelmatyötä, jonka tarkoituksena olisi jatkuvasti lujittaa perusperiaatteita tässä oikeistolaistuvassa yhteiskunnassamme. Esimerkiksi tämänhetkinen yksityistämissuuntaus vaatii voimakasta julistusta yhteisvastuun puolesta ja rehellistä tietoa yhä räikeämmästä perusturvan kaventamisesta.

Toisaalta tarvitaan selkeää tiedonjakoa ristiriidoista periaatteiden ja päätösten välillä, siitä, mikä aatteellinen hinta kulloinkin on mak-

settu. On asioita, joiden kohdalla periaatteista ei voi lainkaan tinkiä, ja joista on voitava tehdä hallituskynnyskysymyksiä.

Tämän vuoksi Porin Sos.dem. Toveriseura ry ehdottaa

että puolueuimikunta nimeäisi pysyvän työryhmän, joka jatkuvasti pitäisi yllä periaateohjelmatyötä ja tukisi päätöksentekoa ja tiedottamista. Sen tehtävänä olisi tuoda julki, mitä yhteiskunnassa on todella tapahtumassa, ja se rakentaisi ja tulkitsisi periaateohjelmaa tilanteen vaatimin painotuksin.

Puolueuimikunnan lausunto:

Puolueuimikunta esittää puoluekokouksen päätettäväksi seuraavaa:

Vastuu SDP:n poliittisesta linjasta ja strategiasta kuuluu sääntöjen mukaan puoluekokouksessa valittaville päätösvaltaelimille. Niillä on käytettävissään laaja asiantuntijaorganisaatio — noin 30 erityisalojen työryhmää, jotka koostuvat yhteiskuntaelämän eri alojen asiantuntijoista. SDP:llä on myös vaalianalyysityöryhmä pidemmän tähtäyksen yhteiskunnallisten kehitystrendien seuraamista ja tutkimista varten. Puoluekokous pitää asiantuntijaorganisaation jatkuvaa kehittämistä ja uudistamista tärkeänä, mutta ei pidä sen itsetarkoituksellista laajentamista tarkoituksenmukaisena.

Periaateohjelman tulkintaoikeuden siirtämistä pysyvälle työryhmälle, jonka kokoonpanoon puoluekokous ei voi vaikuttaa, puoluekokous pitää puoluedemokratian kannalta arveluttavana.

Puoluekokous toteaa, että aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin.

3. PERIAATEOHJELMAN SISÄLTÖ JA HYVÄKSYMINEN

Pirkkalan Sos.—dem. Työväenyhdistys Taisto ry:n aloite

Puolueosastomme on antanut lausuntonsa periaateohjelmaluonnoksesta ja todennut, ettei se riittävän hyvin vastaa alkuperäistä tavoitetta sosialidemokratian vastauksista nyky-yhteiskunnan ongelmiin eikä täytä periaateohjelman tehtävää sosialidemokraattisen yhteiskuntakehityksen osoittajana. Tämän perusteella esitämme-

kin, että periaateohjelmatyötä jatketaan tulevana puoluekokouskautena nykyisen luonnoksen ja mahdollisesti osastojen lausuntojen pohjalta sekä laaditaan uusi luonnos, joka ehdotetaan 35. puoluekokoukselle hyväksyttäväksi SDP:n uudeksi periaateohjelmaksi.

4. PERIAATEOHJELMAN SISÄLTÖ JA HYVÄKSYMINEN

Helsingin Sosialidemokraattinen Työväenyhdistys r.y:n aloite

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen XXXIV puoluekokous käsittelee ehdotusten uudeksi periaateohjelmaksi. Helsingin sosiaalidemokraattinen työväenyhdistys haluaa kiinnittää puoluekokouksen huomiota koulutusta, sivistystä ja kulttuuria koskeviin ohjelma-kohtiin. Koska käytettävänä ei toistaiseksi ole puoluetoimikunnan ehdotusta periaateohjelmaksi, nojautuu esitys syksyllä 1986 käsiteltävänä olleeseen luonnokseen.

Sivistyksen ja koulutuksen käsittelyn pohjana tulee olla niiden suhteuttaminen puolueen perusarvoihin. Vapauden osalta käsittelytapana voi olla vapaus johonkin ja jostakin. Tasa-arvon käsittelyssä on sekä koulutuksen että yleensä kulttuurin tarkastelu lähtökoh-
tien, voimavarojen jaon ja lopputuloksen kannalta keskeistä. Yleensä lopputuloksen tarkastelu antaa parhaimman kuvan yhteiskunnallisen tasa-arvon saavuttamisesta. Solidaarisuuden tärkeimmät ulottuvuuden sivistyksen suhteen ovat sisällöllisissä kysymyksissä.

Koulutuksen merkitys sosialidemokratian tavoitteiden saavuttamisessa on kiistaton. Ihmiset ovat aina joidenkin olosuhteiden vallitessa kasvaneita. Tämä vaikuttaa heidän tietoisuuteensa. Muuttuneet olosuhteet luovat uutta tietoisuutta ja uusi tietoisuus johtaa vaatimukseen muuttaa olosuhteita. Koulutus ja kasvatus (kasvaminen) laajassa mielessä, ohi instituutioiden, on sosialidemokratia toiminnan perusedellytyksiä.

Ihminen voi oppia jatkuvasti. Mahdollisuuksiaan laajentava, kykyjään käyttävä, luova ja vapaa yksilö ja yhteiskunnan jäsen on mahdollinen yhteiskunnassa, joka takaa koulutuksen ja kulttuurin tulosten saavutettavuuden taloudellisesta asemasta, alueellisista tekijöistä, sukupuolesta tai muista vastaavista tekijöistä riippumatta. Mahdollisuudet kykyjen ja taipumusten täysimittaiseen käyttöön yhteisön jäsenenä mittaavat monessa mielessä yhteiskunnan ja yhteisön vapauden, tasa-arvon ja solidaarisuuden astetta.

Taloudellinen toiminta ja tuotanto on edellytysten luomista ihmisten jayhteisöjen muulle toiminnalle. Vain riittävät aineelliset edellytykset antavat mahdollisuuden hyvinvointipolitiikalle ja vastaavasti hyvinvointipolitiikka mukaanlukien koulutus sekä tieteellinen ja taiteellinen toiminta luo edellytyksiä talouden ja tuotannon jatkuvalla kehittämiselle. Tästä syystä on myös kiinnitettävä huomiota talouden ja kulttuurin arvooperustaan.

Yhteiskunnan kehittäminen voi perustua vain sen jäsenten jatkuvaan henkiseen kasvuun ja oppimiseen. Kasvatuksen ja koulutuksen tulee luoda edellytyksiä yhteiskunnan muuttumiselle ja muuttamiselle — onhan kyse ihmisten toiminnasta. Hyvä yleissivistys on yksi keskeisiä edellytyksiä yhteiskunnassa toimimiselle. Sen pohjalta voi hankkia tietoja ja taitoja yhteiskunnassa ja työelämässä toimimiselle. Se antaa pohjan ammattitaidon ja -sivistyksen hankkimiselle sekä aikuisiässä hankittavalle koulutukselle.

Lapsuus- ja nuoruusiässä annettavaan yleissivistävän opetuksen tulee olla paitsi yleinen myös yhtä pitkä kaikille sekä sisällöltään yhtenäinen. Mikään yhteiskunnallinen tai koulutuspoliittinen seikka ei perustele ikäluokan jakamista kahteen tai useampaan osaan yhteiskunnallisen toiminnan kannalta näin keskeisessä asiassa. Tämän lisäksi on luotava mahdollisuudet myöhemmin täydentää yleissivistystään.

Laaja-alainen ammattitaito antaa varsinkin työelämässä riippumattomuutta, joka on työntekijän aseman kehittämisen kannalta tärkeää. Kunnollinen ammattisivistys antaa myös suojaa työttömyyttä vastaan. Työntekijän mahdollisuudet jatkokoulutuksen hankkimiseen paranevat. Kaikenkaikkiaan laaja-alainen ammattitaito tekee työnteon oikeuden todellisemmaksi.

Tieteellisessä toiminnasta on arvoperusta tärkeä. Tieteellisen toiminnan on oltava yhteiskunnallisesti eettistä. Tiedemiesten ja tieteen saavutuksia esimerkiksi teknologian muodossa yhteiskuntaan soveltavien henkilöiden on tunnettava vastuunsa. Vetäytyminen sosiaalisesta vastuusta ei saa olla mahdollista.

Vastaavasti kulttuuritoiminnassa on tunnettava yhteiskunnallinen vastuu. Ihmisarvoa alentava tai tuhoava käyttäytyminen samoin kuin rauhan tai luonnon säilymisen vastainen toiminta ei voi olla sallittua.

Kulttuuria suomalaisuuden ilmenemismuotona on vaalittava. Kansainvälisen yhtenäiskulttuurin kielteisiä muotoja vastaan on voitava puolustautua. Tämä edellyttää kansallisen kulttuurin vahvistamista ja kansainvälistä yhteistyötä pienten kansojen kulttuurin puolustamiseksi. Toisaalta ihmiskunnan yhteiset suuret saavutukset tieteen ja taiteen alalla on saatava kaikkien kansojen käyttöön. Kulttuurin saavutusten saattaminen ihmisten ulottuville edellyttää myös oikeutta saada tietoja esimerkiksi kirjastolaitosta hyväksi käyttäen.

Edellä esitetyt näkökohdat eivät ole periaateohjelmassa yhtenäisesti esitettävissä. Jos periaateohjelma laaditaan julistuksenomaisesti, ovat edellä esitetyt näkökohdat osittain huomioon otettavissa vain siten, että niiden vastaisia näkökohtia ei sijoiteta ohjelmaan.

Edellä esitetyn perusteella Helsingin sosialidemokraattinen työväenyhdistys ry. esittää,

että puoluekokous ottaa periaateohjelmaa käsitellessään tässä aloitteessa mainitut näkökohdat huomioon.

5. PERIAATEOHJELMANI SISÄLTÖ JA HYVÄKSYMINEN

Helsingin Ammattiyhdistysväen Sosialidemokraattinen Yhdistys ry:n jäsen Kalervo Kannisen aloite

Ala-otsakkeen Työnvalta alle tulisi liittää sanonta

SDP puolueena pitää tärkeänä teollisuusliiton mukaista järjestymistä.

Tekniikan kehitys ja järjestäytymisen tärkeyden ymmärtäminen on laajoissa palkansaaja piireissä omaksuttu. Mutta niin sähkömiesten lakko kuin virkamiesten lakko ja pikku-tupo osoittavat että teollisuusliittopohjainen järjestäytyminen on se päämäärä mihin SDP:n jäsenistön ja puolueen päätäntävaltaelinten tulisi pyrkiä.

Puoluetoimikunnan lausunto aloitteisiin 3, 4 ja 5

Puoluetoimikunta esittää puoluekokouksen päätettäväksi seuraavaa:

Puoluekokous viittaa esitykseen uudeksi periaateohjelmaksi.

KANSAINVÄLISET ALOITTEET

6. ULKOPOLIITTINEN ASIAKIRJA

Puoluetoimikunnan esitys (jaetaan erikseen)

7. ASEVIENTI

Jyväskylän Lohikosken Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n aloite

Porin puoluekokouksen asevientiä koskeva päätös on synnyttänyt kiusallisia ongelmia sosialidemokraattien piirissä. Ongelmat ovat ilmenneet hallitustyössä ja erityisesti asetuoannon piirissä työskentelevien tovereiden työllistämässä. Jyväskylän Lohikosken sos.dem. Työväenyhdistys pitää tärkeänä, että aseiden vientiin suhtaudutaan kriittisesti ja että asetuoannossa työskentelevien työllisyys turvataan.

Asetehtaiden tuotantoa tulisi laajentaa siten, että työllisyys ei olisi asetuoannosta riippuvaista vaan rinnalla olisi muuta sellaista tuotantoa joka korvaisi asetuoannosta johtuvat työllisyys vaihtelut.

Mikäli nykyisessä tilanteessa asetuotannossa työskentelevien työllisyys aiotaan hoitaa niin se edellyttää tarkasti rajattua vientiä. Edelläolevan perusteella Jyväskylän Lohikosken sos.dem. Työväenyhdistys esittää puoluekokouksen päätettäväksi,

että Sosialidemokraatit maan hallituksessa ja eduskunnassa työskentelisivät siten, että aseitehtaiden tuotantoa ryhdytään kiireesti laajentamaan siten, että varsinainen asetuotanto ei muodosta tuotannon pääsuuntaa vaan näiden tehtaiden tuotantorakenne perustuu muuhun kuin asetuotantoon.

Samalla puoluekokous edellyttää, että aseiden vientiä voidaan suorittaa ainoastaan sellaisille alueille ja niihin maihin joissa ei ole minkäänlaista sotilaallista kriisiä näkyvissäkään.

Puoluetoimikunnan lausunto:

Puoluetoimikunta esittää puoluekokouksen päätettäväksi seuraavaa:

Puoluekokous hyväksyy aloitteen tuotantorakenteen muuttamista koskevilta osin ja että Suomen tulee pidättäytyä sota-aseiden viennistä muihin kuin niihin puolueettomiin maihin, joista Suomi sota-aseita tuo.

8. VARUSMIESTEN TALOUDELLINEN ASEMA TURVATTAVA

Mutalan Työväenyhdistys r.y:n jäsenen Tapio Hartikaisen ym. aloite

Suomella näyttää olevan varaa ylläpitää puolustuslaitosta. Suomalaisen miesten edellytetään suorittavan varusmiespalveluksen tai vaihtoehtoisesti siviilipalveluksen.

Suomella ei näytä kuitenkaan olevan varaa huolehtia mm. varusmiespalvelusta suorittavien miesten taloudellisesta asemasta.

Suomalainen mies suorittaessaan varusmiespalvelusta on käytännöllisesti katsoen vailla tuloja. Usein varusmiehillä on perhe, jonka toimeentulo varusmiespalveluaikana oleellisesti huononee. Sosiaaliturva varusmiespalveluksen aikana ei ole riittävä.

Esitän,

että SDP päättää toimia siten, että lainsäädännöllisesti varusmiehen asema turvataan. Ensisijaisena tavoitteena tulisi olla varusmiespalkan nostaminen työttömyyspäivärahan suuruiselle tasolle.

Siviilipalvelusmiesten toimeentuloturva on hoidettava vastaavalla tavalla.

Puoluetoimikunnan lausunto:

Puoluetoimikunta esittää puoluekokouksen päätettäväksi seuraavaa:

1. Puoluekokous toteaa, että asevelvollisten päiväraha on 1.12.1986 lukien 15 markkaa ja 240 vuorokauden palvelujan ylittävältä ajalta 15,50 markkaa.
2. Puoluekokous toteaa, että vuoden 1987 budjetissa päivärahoja tullaan nostamaan 2 markkaa.
3. Kolmas parlamentaarinen puolustuskomitea PPK III on esittänyt päivärahojen määräksi 20 prosenttia virkamiesten matkustuspäivärahasta. Se olisi merkinnyt vuoden 1986 lopulla 24,60 markkaa. Tämä tavoite ei ole toteutunut siitä huolimatta, että puolustusvoimille vuosina 1982-1986 myönnetty määrärahat ylittivät markkamääräisesti PPK III:n suositukset.
4. Parlamentaarinen puolustustoimikunta PPT on mietinnössään esittänyt tavoitteen saavuttamista 1.10.1990 mennessä.
5. Asevelvollisten omaisten sosiaaliturva on sotilasavustajajärjestelmän avulla sosiaali- ja terveysministeriön toimenpitein saatettu pohjoismaiselle tasolle.

Puoluekokous katsoo aloitteen tavoin, että varusmiesten päiväraha on sidottava johonkin kustannustason mukaisesti tarkistettavaan rahasummaan, kuten työttömyyspäiväraha tai matkustuspäiväraha.

Puoluekokous edellyttää, että kaikkien varusmiesten päivärahan tulisi olla 20 prosenttia virkamiesten matkustuspäivärahasta viimeistään vuonna 1988.

9. RIISUTAAN MIEHETKIN ASEISTA

Helsingin Sosiaali- ja terveystyöntekijöiden Sos.-dem. Yhdistys r.y:n jäsenen Vappu Taipaleen ja Esbo Södra Arbetarförening r.f:n jäsenen Marianne Laxenin aloite

Rauhan työ on olennainen osa työväenliikettä ja vasemmistolaista maailmankuvaa. Rauhan rakentajina me allekirjoittaneet vastustamme kaikkia niitä pyrkimyksiä, jotka tähtäävät uusien ja yhä laajempien kansalaispiirien vetämistä asevaraisen turvallisuusajattelun tukemiseen. Aloitteella naisten osallistumisesta puolustusvoimien tehtäviin on ensisijaisesti tarkoitus lisätä naisten myönteistä suhtautumista puolustusvoimien kehittämiseen. Sotilaallisissa tehtävissä olevia naisia luullaan voitavan käyttää miehiä uskottavammin muiden naisten henkiseen ja ideologiseen koulutukseen.

Tämä on kaikkien muiden argumenttien takana piilevä perustunto, maailmankatsomuksellinen perusjuonne, jota ei pidä unohtaa ja jonka poliittista voimaa ei pidä vähätellä.

Naisten osallistuminen sotilaalliseen maanpuolustukseen ei ole mitenkään perusteltavissa tasa-arvoperiaatteella. Sukupuolten välisen tasa-arvon edellytys ei ole toisen ihmisen tappamisen oppiminen. Jos armeijan ja puolustuslaitoksen piirissä oltaisiin vakavasti huolestuneita sukupuolten välisestä tasa-arvosta, niin ensisijaisesti parannettaisiin niiden naisten työsuhteita ja paikkauksellista asemaa, jotka nyt ovat puolustuslaitoksen palkkalistoilla.

Asetta eivät puolustuslaitoksen kenraalit tässä vaiheessa ole naiselle valmiita antamaan, vaan näennäisesti tasa-arvoon vedoten naisia rekrytoidaan mukaan huoltojoukoiksi, jotta miehille armeija tulisi yhä intensiivisemmäksi sotaharjoituskouluksi. Ja näin naiset osaltaan tukisivat asevaraista turvallisuuspolitiikkaa.

Naiset ovat demilitarisoitu vyöhyke ihmiskuntaa. Valittavanamme on kaksi sukupuolten tasa-arvoisuuden mallia: joko naiset aseistetaan miesten rinnalle tai miehet riisutaan aseista naisten rinnalle. Näiden vaihtoehtojen välillä on valittavana myös tulevaisuuden yhteiskuntamuodot.

Sukupuolten välisen todellisen tasa-arvon saavuttamiseksi tulee toimia miestenkin demilitarisoinnin puolesta. Siviilipalvelusta on kehitettävä tasa-arvoinen vaihtoehto varusmiespalvelulle ja se on selkeästi erotettava sotilaallisesta maanpuolustuksesta tai sitä tukevista toiminnoista. Tasa-arvon ja ihmisoikeuksien toteuttaminen edellyttää aseidenriisuntaa ja humanistisia ratkaisuja mahdollisiin konflikteihin, ei sotakaapuun varustettua väkijoukkoa, naista tai miestä.

Edellä esitetyn perusteella me allekirjoittaneet Sosialidemokraattisen Puolueen jäsenet, jotka edustamme Sosialidemokraattisten Naisten liittotoimikuntaa, esitämme,

että puoluekokous velvoittaisi puoluetoimikuntaa toteuttamaan vuoden 1981 puoluekokouspäätöksen pitää puolustusmenojen reaalkasvun nollassa.

- antaisi puoluetoimikunnalle tehtäväksi seuraavalle puoluekokoukselle valmistaa konkreettinen aseidenriisuntaohjelma Suomelle. Naisten ja sen myötä koko yhteiskunnan militarisointi on näin estettävä. Puolustuslaitoksen piirissä jo työskentelevien naisten asemaa on parannettava yleisillä ammatillisilla ja poliittisilla toimenpiteillä.
- velvoittaisi puoluetoimikuntaa ja eduskuntaryhmää toimimaan siten, että valtioneuvoston kanslian alaisuuteen perustettaisiin parlamentaarinen turvallisuuspoliittinen neuvottelukunta, jonka tehtävänä on kehittää Suomen

turvallisuuspoliittista strategiaa turvautuen muihin keinoihin kuin armeijan ja puolustusvoimien kehittämiseen

- velvoittaisi puolueitoimikuntaa toimimaan niin, että siviilipalvelus muutetaan kestoltaan asepalvelun mittaiseksi (8 kk) ja sisällöltään yhteiskuntaa, kehitysyhteistyötä ja rauhankasvatusta tukevaksi.

Puolueitoimikunnan lausunto:

Puolueitoimikunta esittää puoluekokouksen päätettäväksi seuraavaa:

Puoluekokous toteaa, että

1. SDP:n edustajat PPT:ssä torjuivat ajatuksen maanpuolustuskoulutuksen antamisesta naisillekin.
2. Vuoden 1981 puoluekokouksen päätös "Puolustusmenot on mitoitettava niin, että ne eivät reaalisesti nouse nykytasostaan" on toteutunut siten, että menojen keskimääräinen osuus BKT:sta on pysynyt alle 1,5 prosenttiin.
3. Vuoden 1984 puoluekokous päätti, "että puolustusmäärärahojen osalta on syytä pitää voimassa edellisen puoluekokouksen päätökset".
4. Siviilipalvelusta annettujen säädösten muuttamisessa sosialidemokraattien tavoitteena oli vakaumuksen selvittämisestä luopuminen. Tämä on toteutettu ja tutkijalautakunnat on lakkautettu.

Puoluekokous päättää, että

1. Naisten militarisointiin tulee suhtautua kielteisesti.
2. Sotilaallisen maanpuolustuksen menojen kansantuoteosuuden ei tule nousta.
3. Valtioneuvoston alaisuuteen tulee perustaa suosituksia antava turvallisuuspolitiikan neuvottelukunta.
4. Siviilipalvelusaika tulee lyhentää 14 kuukauteen.

10. SIVILIPALVELUPAIKKOJEN LISÄÄMINEN

Martinlaakson Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Juha Eskelisen ym. aloite

Laki aseettomasta palveluksesta ja siviilipalveluksesta annetun lain (132/69) väliaikaisesta muuttamisesta sekä laki (23/72) eräiden vakinaisesta palveluksesta kieltäytyvien asevelvollisten rankaise-

misesta annetun lain 1—4§:n soveltamatta jättämisestä (647/85) annettiin 12.7.1985. Asetus aseettomastapalveluksesta ja siviilipalveluksesta annetun asetuksen väliaikaisesta muuttamisesta (320/86) annettiin 30.4.1986. Kyseiset säädökset tulevat voimaan 1.1.1987, ja niiden voimassaoloaika on 5 vuotta, eli vuoteen 1991 saakka.

Säädökset eivät salli siviilipalveluksen suorittamista muualla kuin valtion, kuntien taikka kuntainliittojen alaisissa palvelupaikoissa. Siviilipalvelusjärjestelmän kehittäminen palveluspaikkavalikoimaa lisäämällä parantaisi toisaalta siviilipalvelusmiesten työpanoksen entistä tehokkaampaa käyttöä ja toisaalta se tukisi, jo muutenkin julkista rahoitusta saavien yksityisoikeudellisten yhteisöjen ja yhdistysten toimintamahdollisuuksia.

Edelleenkin laajentuva kansainvälinen vuorovaikutus valtioiden välillä edellyttää mahdollisuuksien avaamista siviilipalveluksen suorittamiseen kulttuurivaihdon ja kehitysyhteistyötehtävien piirissä ulkomailla. Siviilipalvelusmiesten korkeaa koulutustasoa voitaisiin näin käyttää paremmin tehtävissä, jotka tukevat rauhanomaista kansojen vuorovaikutusta.

Edellä esitetyn nojalla ehdotamme,

että puoluetoimikunta veloitettaisiin toimimaan siten, että lakia muutettaisiin seuraavilta osin:

Jos 1 §:ssä tarkoitetut omantunnonsyyt estävät asevelvollista suorittamista myös aseetonta palvelusta puolustusvoimissa, hänen on suoritettava siviilipalvelusta valtion siviilihallinnon, kuntien, kuntainliittojen tai yksityisoikeudellisten yhteisöjen ja yhdistysten tehtävissä Suomessa tai ulkomailla. Siviilipalvelukseen määrättyä kutsutaan tässä laissa siviilipalvelusmieheksi.

2 a § 2. mom. uudeksi muodoksi:

Siviilipalvelusmiesten sijoittaminen ja heidän palveluksensa järjestämisen yleinen johto ja valvonta kuuluu työvoimaministeriölle, jonka on vuosittain esiteltävä siviilipalvelusmiesten seruaavan vuoden sijoitussuunnitelma valtioneuvoston vahvistettavaksi. Työvoimaministeriö hyväksyy yksityisoikeudelliset yhteisöt ja yhdistykset siviilipalveluspaikoiksi.

Sekä muutettavaksi sana laitos sanaksi palveluspaikka seuraavissa lain kohdissa: 11§ 3.mom., 12§, 15§, 20§ 3.mom.

Edelleen esitämme että puoluetoimikunta veloitettaisiin toimimaan siten että asetusta muutetaan seuraavasti:

10a § uudeksi muodoksi:

Työvoimaministeriön on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esiteltävä valtioneuvoston vahvistettavaksi siviili-

palvelusmiesten sijoitussuunnitelma, josta ilmenevät myös siviilipalvelusjärjestelyjen ja kertausharjoituksia korvaavan palveluksen yleiset suuntaviivat. Sijoitussuunnitelman mukaisesti asianomaiset ministeriöt tai niiden alaiset virastot ja laitokset huolehtivat työvoimaministeriön osoittamien siviilipalvelusmiesten sijoittamista palveluspaikkoihin.

Työvoimaministeriö sopii kuntien ja kuntainliittojen tai niiden keskusjärjestöjen kanssa siviilipalvelusmiesten sijoittamisesta kuntien ja kuntainliittojen tehtäviin. Työvoimaministeriö sopii sijoitus oikeuden saaneiden yksityisoikeudellisten yhteisöjen ja yhdistysten kanssa siviilipalvelusmiesten sijoittamisesta palveluspaikkoihin.

Sekä muutettavaksi sana laitos sanaksi palveluspaikka seuraavissa asetuksen kohdissa: 10 § 1—3.mom., 13 § 1—3.mom, 15 §, 16 § tmom., 16 §, 17 §, 18 §, 19 §, 21 § ja 22 §.

Puoluetoimikunnan lausunto:

Puoluetoimikunta esittää puoluekokouksen päätettäväksi seuraavaa:

Puoluekokous toteaa, että

1. Siviilipalvelusta koskevat säädökset on uusittu määräaikaista vuonna 1986. Ne astuivat voimaan 1.1.1987 ja ovat voimassa 5 vuotta.
2. SDP on ottanut ohjelmallisesti kantaa siviilipalvelukseen puoluekokouksen 1981 hyväksymässä puolustuspoliittisessa ohjelmassa, jossa todetaan mm.

"Siviilipalvelus on voitava täyttää vakaumusta vastaavassa tehtävässä, jonka on oltava mielekästä ja yhteiskunnalle hyödyllistä."

"Osallistuminen kehitysyhteistyötehtäviin on otettava mukaan harkittaessa uusia siviilipalveluksen suorittamismuotoja."

"Siviilipalveluspaikkoja on lisättävä."

Puoluekokous edellyttää, että aloitteen tarkoittamat säädösten muutokset pyritään saamaan voimaan jo ennen vuotta 1991 ja viimeistään säädösten määräajan kuluttua umpeen, kuitenkin niin, että julkisen avun piirissä olevat yksityisoikeudelliset yhteisöt ja yhdistykset hyväksytään siviilipalveluspaikoiksi.

11. SUOMEN VARUSTAUTUMINEN SOTAAN LOPETETTAVA

Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite

Esitämme,

että Suomen varustautuminen sotaan on lopetettava. Sen sijaan on kansainvälistyyskasvatusta lisättävä, jottei yksikään Suomen kansalainen olisi valmis asein puolustamaan omaa ihannettaan, joka olkoon ristiriidassa SDP:n tavoitteiden kanssa. Tähän liittyen on tuomittava kaikki puheet naisten saattamisesta armeijan palvelukseen.

Sen sijaan armeijasta on luotava koulutuskeskus siviilivastarinnan kehittämiseksi Suomessa, jonne kaikkien kansojen rauhaa rakastavia ihmisiä voidaan kutsua sivistämään itseään.

Puoluetoimikunnan lausunto:

Puoluetoimikunta esittää puoluekokouksen päätettäväksi seuraavaa:

Puoluekokous viittaa aloitteesta 9 tekemäänsä päätökseen.

12. SUOMEN MILITARISOINTI ESTETTÄVÄ

Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys r.y:n aloite

Viime vuosina on militarismi nostanut päätään maassamme. Lain-säädannöllä on siviilipalvelus kytketty maanpuolustukseen ja siten tosiasiaa vaihtoehtoisena palveluksena poistettu. Kriisilainsäädäntöä on kehitelty jopa demokratiaa uhkaavalle asteelle, puolusvoimat ovat jatkuvasti tiukentaneet vaatimuksiaan varustelun lisäämiseksi. Viimeisenä esimerkkinä militarismin esiinmarssista on keskustelu naisten valjastamisesta maanpuolustustehtäviin.

Sosialidemokraattinen liike on osa rauhanliikettä. Vain rauhan oloissa voimme kehittää maatamme ja maailmaa perusarvojemme mukaisesti. Militarististen ajatusten esiinnousu lisää sodan uhkaa, asevarustelu nielee yhteiskunnan kehittämistä. Tässä ei puolue voi olla mukana!

Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys esittää puoluekokoukselle,

että se velvoittaa puoluetoimikunnan sekä sosialidemokratistiset ministerit ja kansanedustajat toimimaan siten, että

1. Siviilipalvelus palautetaan sisällöllisesti rauhanpalveluksi ja että palveluksen sisältö kunnioittaa aseistakieltäytyjän vakaumusta.

2. Siviilipalveluksen pituus ei muodosta rangaistusta pasifistisesta vakaumuksesta, vaan se on yhdenmukainen aseellisen palveluksen kanssa.

3. Naisten kytkeminen puolustuslaitoksen palvelukseen esitetään kaikissa muodoissaan.

4. Valmisteilla oleva kriisilainsäädäntö kunnioittaa oikeusvaltion periaatteita ja demokratiaa sekä kansalaisten perusoikeuksia myös poikkeuksellisissa oloissa.

5. Suomen varustelumenot kääntyvät reaalisesti laskuun.

Puoluetoimikunnan lausunto:

Puoluetoimikunta esittää puoluekokouksen päätettäväksi seuraavaa:

Puoluekokous viittaa aloitteen kohtien 2, 3 ja 5 osalta aloitteista 9 ja 10 tekemiinsä päätöksiin.

Puoluekokous päättää lisäksi, että

1. Siviilipalveluksen sisällön tulee kunnioittaa aseistakieltäytyjän vakaumusta.

2. Valmisteilla olevassa kriisilainsäädännössä tulee kunnioittaa oikeusvaltion periaatteita ja demokratiaa sekä kansalaisten perusoikeuksia.

13. SIVILIPALVELUSAJAN LYHENTÄMINEN

Porin Sosialidemokraattinen Nuorisoyhdistys r.y:n aloite

Asepalvelus Suomessa kestää kahdeksan tai 11 kuukautta. Asepalvelus voidaan kuitenkin korvata 16 kuukauden siviilipalveluksella.

Siviilipalvelusta suorittavat ovat yleensä vanhempia kuin varusmiespalvelusta suorittavat. Siviilipalvelus suoritetaan usein vasta opintojen päätyttyä tai opintojen loppuvaiheessa.

Siviilipalveluksen suorittaminen on taloudellisesti erittäin raskasta, koska nuorten ja lapsiperheiden taloutta rasittavat opinto- ja asuntovelat sekä perheen korkeat elantokustannukset.

Nykyinen lainsäädäntö asettaa siviilipalveluksen suorittajat mieliteiden perusteella eriarvoiseen asemaan, mikä on ihmisoikeuksien loukkaamista.

Siviilipalvelus- ja varusmiespalvelusaika on yhdenmukaistettava siten, että kaikilla on yleinen palvelusaika kahdeksan

kuukautta ja vain vapaaehtoiset voivat suorittaa 11 kuukauden varusmiespalveluksen.

Puoluetoimikunnan lausunto:

Puoluetoimikunta esittää puoluekokouksen päätettäväksi seuraavaa:

Puoluekokous viittaa aloitteista 9 ja 10 tekemiinsä päätöksiin.

14. SIVIILIPALVELUS KAHDEKSAAN KUUKAUTEEN

Hakunilan Sos.-dem. Nuoret r.y:n aloite

Esitämme,

että SDP toimii siviilipalveluslain pikaisen muuttamisen puolesta sellaiseksi, että siviilipalvelusmiehet tulevat tasavertaisiksi siviilipalvelukseen kulutettavan ajan suhteen, eli siviilipalveluksen pituus on saatava kahdeksaan kuukauteen.

SDP osana kansainvälistä rauhanliikettä tuo esille sen, että niiden, jotka haluavat mennä armeijaan, vakaumus on tutkittava, sillä aseisiin turvautuminen ongelmien ratkaisussa on suuri luokkaus ihmisyyttä ja kansainvälistä työväenliikettä kohtaan.

SDP toimii sen puolesta, että siviilipalvelusmiehiä voidaan sijoittaa myös ulkomaille kehitysyhteistyö- ja muihin kohteisiin ja kotimaassa on palveluspaikkojen valikoimaa laajennettava erilaisiin yleishyödyllisiin ja rauhanliikkeen laitoksiin ja yhteisöihin.

Puoluetoimikunnan lausunto:

Puoluetoimikunta esittää puoluekokouksen päätettäväksi seuraavaa:

Puoluekokous toteaa, että SDP:n puolustuspoliittisessa ohjelmassa tuetaan ajatusta, että siviilipalvelus voidaan suorittaa myös kehitysyhteistyötehtävissä.

Puoluekokous viittaa aloitteen muilta osin aloitteista 9,10 ja 12 tekemiinsä päätöksiin.

15. SUOMEN SUHTAUTUMINEN KEHITYSMAIDEN TUKEMISEEN

Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys r.y:n jäsenen Markus Sovalan ym. aloite

Sosialidemokratialle on tunnusomaista kansainvälisyys. Perusperiaatteemme ovat vapaus, tasa-arvo ja solidaarisuus. Meidän hyvinvointimaassa asuvien sosialidemokraattien tehtävänä on tukea kehitysmaissa asuvia heidän pyrkimyksissään kohti ihmisarvoista elämää.

Nicaraguan kansa on taistellut v. 1979 vallankumouksenkin jälkeen vapaudestaan yhdysvaltain tukemia contra vastaan. Nicaragua on pysynyt sotilasliittojen ulkopuolella ja tarvitsee nyt kaiken tuen säilyttääkseen itsenäisyytensä ja itsemääräämisoikeutensa.

Jokainen ei voi elää turvallisesti omassa maassaan niin kuin me suomalaiset. Osa suomalaisista suhtautuu rasistisesti muihin kulttuureihin, muunlaisiin ihmisiin kuin itse olemme. Rasistisuus ei vähene eristäytymällä muusta maailmasta. Maailman pakolaisongelma kasvaa koko ajan. Suomen on tunnettava vastuunsa myös pakolaisista. Kysymys on ihmisistä.

Esitämme,

että puoluekokous velvoittaisi puolueitoimikuntaa toimimaan niin,

- että Suomen kehitysyhteistyömäärärahat nostettaisiin 1 %:iin bruttokansantulosta vuoteen 1990 mennessä
- että Suomen kehitysyhteistyötä tehtäisiin kehitysmaiden ehdoilla eikä Suomen omaa taloutta hyödyntäväksi eli Suomi ei saisi sitoa kehitysmaata avustaessaan kehitysmaata kohentamaan Suomen talouselämää. Kehitysmaihin tulisi viedä sitä, mitä ne tarvitsevat eikä esim. selaista teknologiaa, jota ei ostata käyttöä
- että Nicaragua otettaisiin Suomen kehitysyhteistyön ohjelmamaaksi
- että Suomi lisäisi Suomeen otettavien pakolaisten määrää vähitellen 1 000 pakolaiseen vuodessa huolehtimalla samalla pakolaisten oloista Suomessa
- että Suomi katkaisisi kaikki diplomaatti- ja kauppasuhteensa Etelä-Afrikan kanssa kunnes Etelä-Afrikka luopuu apartheidpolitiikasta
- että Suomen ulkopoliittikkaa muutettaisiin aktiiviseksi myös suhteessa kehitysmaihin; Suomen reagointiherkyyttä olisi myös lisättävä ulkopoliittisissa kehitysmaita koskehtavissa asioissa.

Puolueitoimikunnan lausunto:

Puolueitoimikunta esittää puoluekokouksen päätettäväksi seuraavaa:

Puoluekokous toteaa, että

1. Valtioneuvoston vuonna 1985 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti 0,7 prosenttia BKT-taso on tarkoitus saavuttaa vuonna 1989. Tähän tähtäävälle kasvu-uralle on budjeteissa sittemmin päädytty. Määrärahojen kasvu on johtanut pyrkimyksiin kehitysyhteistyömme sisällöllisen painopisteen muuttamiseksi enemmän Suomesta tehtäviin laitehankintoihin. Toimialoittain tarkastellen on apumme teollisuuspainotteista. Terveystenhoito ja koulutus ovat jäämässä runsaan 10 prosentin tasolle koko kahdenvälisestä avustamme. Siksi kehitysyhteistyömme määrää keskeisempi kysymys on tulevana vuosina laatu.
2. Puoluetoimikunta on lokakuussa 1986 antanut kannanoton, jossa edellytetään, "että Suomi lisää apuaan Nicaragualle ja lähettää maahan pysyvän suomalaisen kehitysyhteistyövirkaikailijan".
3. Vuoden 1984 puoluekokouksen päätökset painostustoimista Etelä-Afrikkaa vastaan apartheid-politiikan murtamiseksi on toteutettu jopa päätöksiä pidemmälle menevästi. Suomen ja Etelä-Afrikan Tasavallan välinen kauppa on käytännössä loppunut. Painostustoimien tehoa voidaan lisätä yhteispohjoismaisin toimin. Puoluetoimikunta on keuhällä 1986 esittänyt Suomen asiainhoitajan kutsumista kotimaahan toistaiseksi. Diplomaattisuhteiden katkaisua Suomi ei ole toisen maailmansodan jälkeen mihinkään maahan suorittanut.

Puoluekokous viittaa aloitteen pakolaiskysymyksen osalta aloitteesta 19 tekemäänsä päätökseen.

Puoluekokous päättää, että

1. Valtioneuvoston vuoden 1985 periaatepäätöstä kehitysyhteistyömme määrällisestä tasosta tulee tinkimättä toteuttaa.
2. Ylimenokauden aikana, määrärahojen kasvaessa voimakkaasti, on parempi lisätä väliaikaisesti monenkeskisen avun osuutta kuin toteuttaa riittämättömästi valmisteltuja kahdenvälisiä projekteja.
3. Kahdenvälisessä avussamme tulee terveydenhoito- ja koulutusalojen sekä maaseudun kehittämisen suhteellista osuutta nostaa vastaanottajamaiden prioriteettien mukaisesti.
4. Puoluetoimikunnan tulee antaa selvitys kehitysyhteistyöstä ja esitys suuntaviivoiksi vuoden 1990 puoluekokoukselle.

5. Nicaraguahan suunnattavaa apua on lisättävä.

Aloitteen muilta osin viitataan ulkopoliittiseen asiakirjaan.

16. NICARAGUASTA SUOMEN KEHITYSAVUN YKSI PÄÄKOHDEMA

Tampereen Sosialidemokraattinen Opiskelijayhdistys TASY r.y:n aloite

Nicaragua on noin 3,2 miljoonan asukkaan tasavalta Väli-Amerikassa. Vuonna 1979 tapahtuneen vallankumouksen jälkeen on maassa lähdetty toteuttamaan merkittäviä yhteiskunnallisia uudistuksia. Onnistuneet luku- ja kirjoitustaitokampanjat, maanuudistus ja laajat terveydenhuoltoon ja ravitsemukseen liittyvät ohjelmat ovat merkittävästi parantaneet väestön elinoloja. Vuonna 1984 maassa järjestettiin ensimmäiset vapaat ja rehelliset vaalit vuosikymmenien diktatuurin jälkeen ja valittiin maalle presidentti ja kansalliskokous. Uusi perustuslaki on hyväksytty ja paikallisvaalit ovat tulossa.

Kaikkea saavutettua edistystä uhkaa kuitenkin vakavasti sota, jota Yhdysvaltain avoimesti tukemat vastavallankumoukselliset, nk. contrat ovat käyneet Nicaraguaa vastaan vuodesta 1982 lähtien. Sota jatkuu niin kauan kuin Yhdysvaltain kongressi myöntää siihen varoja. Sotilaallista voittoa contrat eivät pysty saamaan, mutta sodassa on kuollut tai vammautunut jo yli 20 000 nicaragualaista ja sota kuluttaa maan kehittämiseen tarvittavia varoja huikeaa vauhtia.

Nicaragualta halutaan viedä mahdollisuus moniarvoiseen poliittiseen järjestelmään, sekatalouteen ja sitoutumattomaan ulkopoliittikkaan. Mielestämme pienten maiden on pidettävä yhtä ja tuettava toistensa oikeutta omaehtoiseen kehitykseen. Nicaragua on tukemme arvoinen ja arvostamme Kansainvälisen Solidaarisuussäätiön, Työväen Sivistysliiton sekä useiden ammattiliittojen ja -yhdistysten tekemää solidaarisuustyötä Nicaraguan kansan puolesta. Tukeamme tarvitaan kuitenkin lisää ja siksi esitämme,

että puoluekokous velvoittaisi puolueen:

- toimimaan kaikin mahdollisin keinoin sen puolesta, että Nicaraguasta tulee yksi Suomen kehitysyhteistyön pääkohdemaista, kun näistä seuraavan kerran päätetään
- toimimaan sen puolesta, että Nicaraguahan saadaan maamme virallinen edustaja koordinoimaan kehitysapuamme

Puoluetoimikunnan lausunto:

Puoluetoimikunta esittää puoluekokouksen päätettäväksi seuraavaa:

Puoluekokous viittaa aloitteesta 15 tekemäänsä päätökseen.

Puoluekokous hyväksyy aloitteen.

17. ETELÄ-AFRIKKA ERISTETTÄVÄ — TUKI SADCC-MAILLE

Tampereen Sosialidemokraattinen Opiskelijayhdistys TASY r.y:n aloite

Koko Eteläinen Afrikka kärsii Etelä-Afrikan valkoisen vähemmistöhallituksen politiikasta. Etelä-Afrikka horjuttaa useiden naapurimaiden hallituksia aseistamalla terroritekoja suorittavia ryhmiä, teke-mällä sotilaallisia iskuja näihin maihin ja käyttämällä taloudellisia painostuskeinoja. Muutos Etel-Afrikassa on väistämätön, rotuerot-telu ja valkoinen vähemmistövalta kaatuvat demokraattisen enem-mistövallan ja monirotuisen yhteiskunnan tieltä. Kuinka kauan muutoksen aikaansaaminen kestää ja kuinka moni vielä menettää henkensä apartheidin vuoksi, riippuu myös muun maailman toimis-ta.

Kattavilla talouspakotteilla ja diplomaattisella eristämisellä saatai-siin yhä useammat etelä-afrikkalaiset näkemään nykyisen tilanteen kestättömyys. Rotuerottelun jatkuminen 20. vuosisadalla on ko-ko ihmiskunnan häpeä ja vastuu siitä kuuluu kaikille, jotka edesaut-tavat Etelä-Afrikan hallituksen toimintaa.

Yhdeksän Etelä-Afrikan naapurimaata on perustanut alueellisen yh-teistyöelimen (SADCC), jonka tarkoituksena on vähentää näiden maiden riippuvuutta Etelä-Afrikasta, edistää alueen taloudellista yhteistyötä ja koordinoida täällä toteutettavia kehityshankkeita. Tästä yhteistyöstä hyötyy kaikkiaan 60 miljoonaa näiden maiden asukasta. Pohjoismaat ovat suunnitelleet läheistä yhteistyötä Poh-joismaiden ja SADCC-maiden välille mm. kehitysyhteistyöhankkeis-sa.

Mielestämme Suomen pitää toimia aloitteellisesti ja tien näyttäjänä Eteläisen Afrikan politiikassaan ja siksi haluamme SDP:n toimivan seuraavien asioiden puolesta:

- kaikki kauppa- ja diplomaattisuhteet Etelä-Afrikkaan on katkais-tava välittömästi
- humanitaarista apua Etelä-Afrikan tärkeimmälle vapautusjärjes-tölle Afrikkalaiselle kansalliskongressille (ANC) ja Namibian va-pautusjärjestölle SVVAPOLle on lisättävä
- SADCC-maiden pyrkimyksiä keskinäiseen yhteistyöhön ja Etelä-Afrikasta riippuvuuden vähentämiseen on tuettava aloittamalla laaja kehitysyhteistyöohjelma Pohjoismaiden ja SADCC-maiden välillä

SADCC-maista tulevalle tuonnille on myönnettävä parhaat mahdolliset etuudet GSP-tullijärjestelmän puitteissa. Tavoitteena tulee olla näiden tuontitavaroiden tullivapaiksi saattaminen

kulttuurivaihtoa ja nuorisovierailuja Pohjoismaiden ja SADCC-maiden välillä tulee edistää

Puoluetoimikunnan lausunto:

Puoluetoimikunta esittää puoluekokouksen päätettäväksi seuraavaa:

Puoluekokous toteaa, että SADCC-maiden tuen yhteispohjoismaiseksi lisäämiseksi on puolueen puheenjohtaja tehnyt aloitteen. Vuoden 1987 budjetissa on tähän alueelliseen yhteistyöhön merkitty 44 miljoonaa markkaa. Kahdenväliset maaohjelmat mukaan lukien tullaan kuluvana vuonna SADCC-maille ohjaamaan tukea valtion varoista yli 200 miljoonaa markkaa.

Puoluekokous viittaa diplomaattisuhteiden osalta ulkopoliittiseen asiakirjaan.

Puoluekokous hyväksyy aloitteen muilta osin.

18. KEHITYSYHTEISTYÖMÄÄRÄRAHOJEN KOROTTAMINEN

Kallion Sosialidemokraatit r.y:n jäsenen Leila Haatajan ym. aloite

Suomi muodon teollisuusmaiden ohella elää osittain kehitysmaiden kustannuksella. Kehitysyhteistyömäärärahoja tulee korottaa, jotta taattaisiin kehitysmaiden eteneminen kohti taloudellista ja tuotannollista tasapainoa sekä hallinnollista itsenäisyyttä.

Edellämainitun perusteella esitämme seuraavaa:

Suomen kehitysapuprosentti on korotettava yhteen prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 1990 mennessä.

Puoluetoimikunnan lausunto:

Puoluetoimikunta esittää puoluekokouksen päätettäväksi seuraavaa:

Puoluekokous viittaa aloitteesta 15 tekemäänsä päätökseen.